

SKUPOVI

MIGRANTS FROM YUGOSLAVIA IN AUSTRALIA

Canberra, 20—22. VII 1988.

Povodom proslave 200. obljetnice Australije u organizaciji Australian National University, Federal Office of Multicultural Affairs i Instituta za migracije i narodnosti Sveučilišta u Zagrebu (jugoslavenski koordinator), u Canberri je 20—22. srpnja 1988. održan međunarodni simpozij o temi »Jugoslaveni u Australiji«. Uz veći broj istaknutih australskih stručnjaka s područja prekomorskih migracija i imigracije u tu zemlju, spomenutom znanstvenom skupu prisustvovala su i četiri referenta iz Jugoslavije.

Općenito uzevši, referati su bili podijeljeni i predočeni u dvije skupine. U prvoj su bili svrstani i podneseni referati s tematikom o emigraciji iz pojedinih (u tom pogledu relevantnih) jugoslavenskih zemalja u Australiju, dok se druga skupina bavila životom i radom doseljenih pripadnika jugoslavenskih naroda i njihovim doprinosom razvoju te zemlje. Prema prethodnom dogovoru organizatora, tematiku prve grupe pokrili su svojim referatima stručnjaci iz Jugoslavije, dok su problematiku druge prikazali u svojim referatima eminentni australski stručnjaci za imigraciju (posebno jugoslavensku).

U prvoj grupi referata posebno zanimanje pobudili su oni o problematiki iseljavanja iz Hrvatske i Makedonije. Osobito iz Hrvatske, uz ostalo i zato što je Australija za Hrvatsku bila ne samo tradicionalan imigracijski prostor, već je hrvatska etnička zajednica, zahvaljujući tzv. »starom iseljeništvu« i njihovim potomcima trećoj i četvrtoj generaciji, unutar jugoslavenskog doseljništva i danas najbrojnija. S druge strane, razumljiv interes pobudio je i referat o iseljavanju iz Makedonije u Australiju. Poznato je, naime, da su Makedonci, zbog snažnog vala poslijeratnoga i skorašnjeg doseljavanja, danas brojem druga po veličini naša etnička zajednica u toj zemlji.

U spomenutoj (prvoj) grupi, referate su (prema programskom slijedu) podnijeli: Branimir Banović (Institut za migracije i narodnosti Sveučilišta u Zagrebu) — »Significant Reasons of Emigration from Croatia to Australia

in the Period from the End of 19th Century to the Beginning of World War II«; Vladimir Grečić (Institut za međunarodnu politiku i privredu, Beograd) — »The Main Characteristics of the Serbian People's Emigration with Regard to Australia«; Risto Kartalov (Filozofski fakultet Sveučilišta u Skopju) — »The Causes, Scope and Main Characteristics of External Migration from Macedonia« i Vladimir Klemenčić (Filozofski fakultet Univerziteta u Ljubljani) — »Slovenes in Australia«.

Banovićev referat: »Neki značajniji razlozi iseljavanja iz Hrvatske u Australiju od kraja 19. stoljeća do početka drugoga svjetskog rata« pokušao je najprije predočiti — u okviru standardne periodizacije — glavne ekonomske i političke razloge iseljavanja iz Hrvatske u Australiju, analizirajući, u kontekstu navedenoga sve one relevantne potisne (Push) faktore zemlje emigracije i privlačne (Pull) faktore zemlje imigracije, koji su, djelujući tijekom gotovo dva stoljeća, bili razlogom iseljavanja, odnosno useljavanja u tu daleku zemlju južne hemisfere.

Grečićev referat: »Glavne karakteristike emigracije srpskog naroda s posebnim osvrtom na Australiju« sustavno prati iseljavanje Srba od kraja 14. stoljeća do recentnog vremena, analizirajući pri tom povijesnu genezu tog procesa, posebno u odnosu na balkanske i srednjeevropske migracije Srba nastale kao posljedica turskih osvajanja. Drugi dio referata tretira prekomorske migracije Srba poslije prvoga i drugog svjetskog rata i to prvenstveno one u SAD (koje su glavni imigracijski prostor) a potom u Australiju. To je sasvim razumljivo jer je iseljavanje Srba u Australiju od marginalnog značaja u usporedbi s njihovim balkanskim i srednjeevropskom migracijom te onom kasnijom u SAD.

Kartalov u svom referatu (»Neke karakteristike vanjskih migracija iz Makedonije«) razmatra historijsku podlogu veličine i dinamike vanjskih migracija iz Makedonije od kraja 19. stoljeća do danas, ukazujući pri tom na složenost te problematike, pogotovu ako se ona prati i pokušava objasniti na širem makedonskom etničkom prostoru. Daje najprije presjek emigrant-ske problematike s područja Makedonije i makedonskoga etničkog prostora za vrijeme turske vladavine i balkan-

skih ratova do prvoga svjetskog rata, zatim prikaz iseljavanja između dva svjetska rata i poslije drugoga svjetskog rata te konačno analizu suvremene prekomorske emigracije, s posebnim osvrtom na proces iseljavanja Makedonaca u Australiju. Posebnu vrijednost referatu daje analiza razloga, odnosno uzroka iseljavanja u pojedinim vremenskim i povijesnim rasponima. Spomenutom analizom obuhvaćeni su glavni povijesno-politički i ekonomsko-razvojni, posebno strukturalni aspekti iseljavanja iz Makedonije u pojedine relevantne prekomorske zemlje među kojima je, dakako, suvremeno iseljavanje u Australiju od posebnog značaja.

Klemenčićev referat pod naslovom: »Slovinci u Australiji« daje ponajprije opće povijesne razloge iseljavanja iz Slovenije, s posebnim osvrtom na njen geografski, odnosno geopolitički položaj, a zatim analizira razloge iseljavanja Slovenaca u Australiju. Posebnu vrijednost dalo je izlaganju, uz ostalo, i obilje ilustrativnog materijala (karta, kartograma, grafikona, dijagrama i dr.).

U grupi referata kojih se tematika odnosila na Jugoslavena u Australiji, prema općem mišljenju najzapaženiji je bio Priceov referat pod naslovom: »Popis stanovništva Australije 1986. i promjene u balansu etničkih grupa s posebnim osvrtom na slavensku imigraciju«. U njemu se komparativnom metodom na osnovi statističkih podataka uspoređuju strukturalne promjene između dva popisna razdoblja i moguće posljedice tih promjena unutar pojedinih slavenskih etničkih zajednica u Australiji.

Sličnom problematikom pozabavio se i Young u referatu: »Promjena demografske strukture i porodične veze među Jugoslavenima u Australiji«. U opširnom tekstu Young na bazi najnovijih statističkih podataka razmatra utjecaj spomenutih promjena na socijalni, ekonomski i kulturni položaj Jugoslavena u Australiji.

Unutar navedene grupe zapažen je bio i Juppov referat »Yugoslavs and Australian Politics« kao jedan od rijetkih ali uspješnih pokušaja da se prikaže i analizira sudjelovanje Jugoslavena u političkom životu Australije.

U spomenutoj grupi zapažene referate podnijeli su i dvojica uglednih

Australaca hrvatskog podrijetla. Neven Smoje posvetio je svoj referat (The History of the Dalmatians in Western Australia«) povijesti dalmatinske kolonije u Zapadnoj Australiji. Radi se o rijetkom ali značajnom pokušaju regionalnog prikaza povijesti naseljavanja hrvatske imigracije iz Dalmacije na tlo tog dijela Australije. Referat ovoga mladog znanstvenika uvelike potvrđuje tezu prema kojoj je prva značajna iseljenička kolonija našeg iseljeničtva u Australiji nastala upravo u jugozapadnom dijelu priobalne zone (Perth i okolica) Zapadne Australije, a sastojala se gotovo isključivo od Dalmatinaca rođenih na Visu, Hvaru, Korčuli i Braču.

Ne manji interes pobudio je i referat S. Kosovića, urednika »Novog doba«, jednoga od rijetkih i kvalitetnih listova našeg iseljeničtva u svijetu. U svom interesantnom i zapaženom izlaganju pod nazivom: »The Press and the Ethnic Communities from Yugoslavia, The Cases of Napredak and Novo doba«, Kosović na primjeru navedenih novina analizira ulogu i utjecaj iseljeničke štampe na naše etničke zajednice u Australiji, od godine 1936. do danas.

U spomenutoj grupi, referate su još podnijeli: Ken Inglis — »History of Migration Policy in Australia«; Radmila Borković — »Adult Education Programs for Migrants from Yugoslavia«; A. M. Radis — »Settlement of Aegean Macedonia in Australia«; Christobel Young — »Families of the Yugoslav Communities in Australia« i Mariah Evans — »Sociology of Migrants in Australia«.

Završni referat podnio je R. F. Miller, jedan od idejnih začetnika i organizator simpozija, pod naslovom: »Migracija iz Jugoslavije«. U inače zapaženom izlaganju posebnu vrijednost daje referatu komparativni prikaz složene iseljeničke problematike kako je vide i zemlje emigracije i zemlje imigracije. U kontekstu navedenoga, Miller ponajprije na bazi jugoslavenskih izvora prati i analizira povijesne, ekonomske i političke promjene u Jugoslaviji kao moguće uzroke iseljavanja u Australiju. U centru tog istraživanja stoji migracijska politika, odnosno promjene u sferi te politike na tlu Jugoslavije. U drugom dijelu referata Miller pokušava ukazati na značajne suvremene promjene koje su se zbile na

planu imigracije i imigracijske politike te zemlje, te s tim u vezi novih perspektiva jugoslavenskog doseljništva u Australiji.

Prema ocjeni učesnika i prisutnih predstavnika javnoga društvenog i političkog života Australije, kao i sredstava informiranja, simpozij je ispunio

očekivanja, dajući znatan doprinos boljem i svestranijem poznavanju procesa doseljavanja kao i života i rada te doprinosu jugoslavenske imigracije razvoju Australije, što je od izuzetnog značaja za daljnju afirmaciju Jugoslavena u društvenoj sredini te zemlje.

Branimir Banović